

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre	3 korona.
Egészévre	12 . . .
Vidékre: Negyedévre	5 . . .
Egészévre	20 . . .

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-ut. Telefon 275

ROSTA.

A magyar darabont testőrség mielőbbi életbe léptetése és szervezése most Fejérváry Géza báró legfő gondja. Matyasovszky Mátyás alezredes és Perczel Mór honvédszázados lesz a testőrség két hadnagya, a másik két tisztet most szemelik ki, ezenkívül a 40 tagból álló testőrlegénység kiválasztása is folyamatban van.

Rövid idő múlva tehát látni fogjuk a gyönyörű Mátyás korabeli egyenruhában tűndöklő testőröket.

Igy fejleszté lassan, de lépésről lépésre biztosan a magyar udvart nemzeti szellemben a magyar kormány. A nagy parlamenti tusa, az ugynevezett késhegyig menő harc mellett, hála Istennek, ráér erre is. Az ellenzék diadala tehát semmiképen sem lehet teljes. Mert nem képes — teljes munkátlanságra kényszeríteni a kormányt.

* * *

A munkásokat vezetőik sok mindenbe belesodorják, a minek aztán keserves következményei szoktak lenni.

Most ismét nagy gyűléseket rendeztek Budapesten a munkásvezérek, akiknek a levegőnél is szükségesebb életeleme az izgatás, a munkás tömegek állandó, rendszeres lázítása.

Egyáltalán a magyarországi munkáskérdés egyik legnagyobb betegsége a szocialista vezérek hihetetlenül önző, vak, szenvedelmes viselkedésében rejlik. A munkások ügyével, a társadalom tudományi eszméikkel minden komoly elme foglalkozik. A tudósok és államférfiak, az emberbarátok és a társadalmi rend hívatott örei egyaránt tudják, hogy a munkásmozgalmakkal számolni kell és a jogos munkásigények természetes kielégítése elsőrendű kötelesség.

De vajjon a munkásvezérek igaz barátai-e az ügynek, a mikor egyebet se tesznek, mindig csak a vérző, nyílt sebeket turkálják, mérgecsik?

* * *

Lesznek új választások? vagy nem? ez a kérdés izgatja most a politikai világot. Általános az a vélemény, hogy pár nap múlva fel kell oszlatni a képviselőházat. Az ellenzék azzal vádolja a kormányt, hogy ok nélkül zavarja fel az ország nyugalma a téli választásokkal. Pedig ez nem áll. A szomorú valóság ugyanis az, hogy a kormány előtt rengeteg a munka, az ország érdekében tehát kénytelen ezt a munkaképtelen parla-

mentet elsöpörni az utból, hogy a nemzeti politika szolgálatában, az ország javára zavartalanul dolgozhassék az új képviselőházzal.

Az iparfelügyelet.

— november 8.

Évről-évre érdekesebbek és tanulmányosabbak azok a jelentések, a melyekben a kerületi iparfelügyelők egy-egy esztendei munkálkodásukról beszámolnak. Annak bizonyosága ez, hogy az intézmény valóban bevált s az iparfelügyelők lelkiismeretesen és nagy szakértelemmel végzik a rájuk bízott feladatokat.

Örvendetesen illusztrálják mindezeket azok az összefoglaló adatok, a melyekben az ipari főfelügyelő az egyes kerületi iparfelügyelőségek 1903. évi jelentéseit ismerteti. Csak a leglényegesebbeket ragadjuk ki belőlük. Így első sorban nagy örömmel konstatálhatjuk, hogy a gépek körül előforduló balesetek száma évről-évre fokozatosan csökken. A sérülések számát a munkások létszámához viszonyítva, évről-évre kedvezőbb arányszámot kapunk. Arra következtetünk ebből s ez iparfelügyeletünknek tagadhatatlanul nagy érdeme, hogy ipartelepeink ma már védőkészülékek alkalmazása tekintetében nem sok kívánni valót hagynak hátra. Nem mulaszthatjuk el annak fel- említését, hogy Hieronymi kereskedelemügyi miniszter igen okos és gyakorlati intézkedéssel mozdítja most elő az ipari munkásvédelem ügyét. Az első segélyről tudvalevőleg az ipartelep tulajdonosa tartozik gondoskodni.

Az iparfelügyelő jelentéséből azt is nagy meglepéssel látjuk, hogy a munkahelyiségek túlszűfolttsága szűnőfélben van, a szellőztetés és világítás a modern higiénia színvonalára emelkedik, az üzemmel járó kártékony befolyások lehetőleg elháríthatnak s egyáltalán a munkások egészségére a kellő gondot fordítják.

Az emberi munkaerő megbecsülése mellett megbecsülhetetlen az etikai hatás is, a melyet a munkaadó gondosága a munkásokra gyakorol. Mennél jobban meggyőződik a munkás arról,

hogy benne embertársát látja a munka adó és szeretettel és áldozatkészséggel viseltetik egyéni jóléte és viszonyai iránt, annál több surlódási pont enyészik el s annál sikeresebb és zavartalanabb üzemet biztosíthat magának a gyáros.

Sajnos, a gazdasági életnek évek hosszú során át tapasztalható pangása erősen hátráltatja a munkaadókat a kívánatos áldozatkészség kifejtésében. Ezért sajnálattal konstatáljuk az iparfelügyelők jelentéseiből, hogy a munkásjóléti intézmények tavaly alig említésre érdemes mértékben gyarapodtak. Értjük itt a munkaadónak a törvény rendelkezésén tulmenő önkéntes szolgáltatásait.

Egyelőre be kell értnünk azzal, hogy legalább a törvényes kötelezettségeknek pontosan és szigorúan megfelelnék s ily módon is javítják az ipari munkások élet- és egészségi állapotát.

De hogy mégsem egészen vigasztalan a helyzet, bizonyítja az, hogy a munkás-baleset-biztosítás nagymértékben el van terjedve, a mennyiben a múlt évben 1135 telepen összesen 118.860 munkás volt baleset ellen biztosítva. A rokkantság és aggkor esetére való biztosítással már gyengébben állunk. Haladás van e téren is, de sokkal csekélyebb mértékben, mint a balesetbiztosításnál. Míg az előző évben rokkantságbiztosítással csak 377 telepen, aggkor esetére pedig csak 50 telepen lehetett találkozni. 1903-ban már az előbbi telepek száma 468-ra, az utóbbiaké 104-re emelkedett, amannál 44.665 munkással, emitt 11.551-gyel. A hazai munkáslétszámot figyelembe véve, 19.8 százalék van rokkantság és 5.5 százalék aggkor esetére biztosítva.

Csekély eredmény, de mégis valami, kivált, ha tekintetbe vesszük, hogy a biztosító intézmények terheit legnagyobb részt a munkaadók maguk viselik. E téren is az ipari válság fokozatos megszűntétől várjuk az orvoslást, mindaddig míg lehetséges lesz e kérdést a törvényhozási akció útjára terejni.

A t. gazdaközönség o figyelmébe! o

Bächer Rudolf kir. szabadalmazott ekegyára.
Melichár Ferenc kir. szabad. vetőgépgyára ajánlja: Sack-rendszerű acélekéit elpusztíthatatlan acélfejekkel, továbbá világhírű páros soru „**UNICUM DRILL**” sorvetőgépeit, járgányos szecska-vágóit, répavágóit és egyéb takarmány gépeit. — Debreceni képviselőlet és gyári-raktár

Ráhmer Sándornál

o Piac-utca 26. Nagytrafik udvar. o

Budapest, nov. 7.

Az ellenzék megrendszabályozása. Budapesti tudósítónk beavatott forrásból a következőkről értesül:

Miután az ellenzéki árnyalatok a házszabályrevíziós javaslat ellen megmásíthatatlanul harcot hirdetnek, illetékes körök nem hajlandók ezt a harcot tétlenül nézni. Néhány nap múlva, legkésőbb e hét végén erős rendszabályokhoz fognak nyulni, hogy a parlament többségének, mint a nemzet többségének akarata érvényesüljön. A házfeloszlatastól nincs szó, miután a házszabályrevíziót enélkül is sikerül keresztül vinni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 7-én.

Ma is feltűnő sok főispán járt-kelt a Házban. De egyébként is most már komolyan foglalkoznak a képviselőház feloszlatastának kérdésével. A Kossuth-párt hivatalos vita-rendezői a szónokok beosztásával foglalkoznak. A mai napra ezeket osztották be: Günther Antalt, Rakovszky Istvánt és Szederkényi Nándort.

— Hát téged, Géza bátyám, mikorra esszünk be? — kérdi Kubik Béla, Polonyi Gézától.

— En pájtás már csak a jövő országgyűlésen beszélek — válaszol Polonyi Géza.

— Apponyi Albert gróf nincs itt — jegyezték meg itt is, ott is.

— Az nem baj — mondotta Kaas Ivor báró — a harcok sorsát úgy is a közkatónák döntik el.

Tisza István gróf Khuen-Héderváry Károly gróf kíséretében jelent meg a színen.

A Ház népes és rendkívül látogatottak a karzatok is.

Az akadémikus fél óra jóval elmúlt, a mikor az ülést megnyitották.

Elnök: Peczeli Dezső, bemutatja Sümei Vilmosnak, a Gyergyó-Szent-Miklóson megválasztott képviselőnek megbízó levelét.

Hegedüs Sándor előadó bemutatja a Horvát regnikoláris bizottság jelentését.

Tisza István gróf miniszterelnök bemutatta az állami számvéviszék jelentését a Horvátországgal való leszámolásról.

Rákosi Viktor napirend előtt reflektál a szombati ülésen történetekre, a mikor őt az elnök felszólította, foglalná el helyét. Igéri, hogy szoros jegyzői minőségében ezt mindenkor megteszi, azt azonban nem igéri meg, hogy nem szól közbe. (Derűlttség).

A napirend szerint a Ház harmadszor való olvasásában elfogadta a Rábának szabályozásáról szóló törvényjavaslatot és a házszabályok módosítására vonatkozó javaslat elkészítése végett kiküldendő bizottság tárgyában Tisza István gróf által benyújtott indítvány folytatólagos tárgyalásra tért át.

Günther Antal nemzeti-párti az első szónok. Ellenindítványt nyújt be, a mely szerint együttesen óhajtaná tárgyalatni a házszabályok revízióját a parlamenti reformmal. A kik tegnapelőtt itt Tisza Istvánt beszélni hallották, azt hitték volna, hogy a kormányelnök azért dörög itt, mert talán hónapok óta folyik a vita az indítványon. A mikor Deák idején a házszabályokat módosítani akarták az akkor ellenzéki Tisza Kálmán ellene foglalt állást és azt mondta, hogy a szólásszabadság korlátozásával célt nem érünk. Szerinte a bajon csak úgy lehet segíteni, ha tiszteljük az elnököt és ha a pártok is egymást megbecsülik. Ezt mondta Tisza Kálmán. Szóla a parlamenti bajok forrását abban látja, hogy itt egy nagy párt évtizedekre kisajátította az uralmat. És ez a párt korhadt.

Tisza István gróf: Hát akkor mit kerestek maguk itt ebben a pártban?

Günther Antal: A kormányelnök angol példákra hivatkozott, pedig ezek ellene beszélhetnek. Az angol parlamentben akkor elfogadták az obstrukciót; de a szenvedelmeket nem. A szenvedelmek kitértek az

országban és borzasztó pusztítások támadtak nyomukon.

Bathányi Tivadar gróf: Így lesz az itt is!

Günther Antal: A politikai váltógazdaság mellett megengedhető volna a revízió, de akkor, a mikor mindig egy párt uralkodik nem. A miniszterelnök tüzes esővával jár az alkotmány értékei között. Lesz gondunk rá, hogy azokban kárt ne tegyen.

A kormányelnök indítványát nem fogadja el, hanem ajánlja ellenindítványának elfogadását. (Eljenzés a baloldalon.)

Rakovszky István szintén ellenindítványt nyújt be. E szerint a revízió előfeltételeként a néppárt a következőket köti ki: a választói jog kiterjesztését, választásra jogosult legyen mindenki adófizetés nélkül, ha katona volna, a községenként való választást; az állami tisztviselők pragmatikáját és az összeférhetetlenségi törvény szigorítását. Ezek után támadja a kormányelnököt, hogy a revízió kérdéséből kabinetkérdést csinál.

Ehhez a házszabálykérdéshez a királynak semmi köze nincsen. De egyébként mihez köti Tisza a kabinetkérdést, hiszen most nincsen másról szó, mint egy huszonegyes bizottság kiküldéséről. Megtörténhetik, hogy a huszonegyes bizottság kijelenti, hogy ez a házszabály olyan jó, hogy nem szorul revízióra. Akkor hát mihez kötötte Tisza a kabinetkérdést?

Szemére lobbantja Tiszának, hogy ő provokálja itt a botrányos jeleneteket, holott respektálnia kellene a kormányelnöki székméltóságát.

Ne számítson reá Tisza, hogy az ellenzékéből bárki is kiáll. Aki ezt megeselekedné, az nem komoly ellenzéki, hanem ellenzéki aláreba bujtatott kormányágens. (Taps a baloldalon.)

Házszabályokon csak akkor változtassunk, ha a parlamenti reformot megteremtettük. Tisza István gróf sohasem törekedett a jogok tágitására. A királynak feltétlen a vétő-joga, nekünk pedig feltétlen a szólásszabadsági jogunk és valamint azt megvédjük, úgy ezt nem engedjük elkobozni.

Ugron Gábor: (Tisza felé) Menjen fel Bécsbe!

Az öreg honvéd.

Irta: Fenyédy.

Öreg honvédet láttam az utcán. Váratlanul toppant elém, mind a két kezében mankóval. Nem kért alamizsnát, pedig oh mennyire ráfért volna a szegényes, elhagyott külsejű öregre. Rám emelte szemeit, melyekből mélységes, szivigható keserűséget, szomorúságot olvastam ki. Mintha ismerős lett volna ez a gyámoltalan öreg. Ez a két mankó, ez a nézés. Egyszerre éreztem, hogy arcom elvörösödik; önkéntelenül zsebembe nyultam, kivettem egy pénzdarabot és gyorsan kezébe nyomtam. Aztán sietve haladtam tovább, lesütött fővel, nehogy valaki meglassa előtörő könnyeimet.

Most már emlékeztem. Volt nekem egy ilyen öreg ismerősöm. Az ő szomorú emléke ujjalt fel bennem. Mert ő is két mankóval járt.

Szegény Ferenc bácsi, hogy el is felejtettem, mióta eljöttem kis városunkból. Ott lakott a Mihály-udvaron, éppen velünk szemben egy kis kétablakos házikóban az öreg kofával, Buzsinival; ez a jószívű öreg aszszony szivességéből adott neki szállást, hogy a gyámoltalan, szegény öreg legyen hol meghuzza magát.

Egy szék volt a házikó elé kitéve, azon üldögélt az öreg, két botját maga mellé támasztva, sokszor napestig, ha nem esett az eső.

Mi gyerekek, milyen rég is volt istenem, a tágas udvaron futkároztunk le s föl éktelen lármát csapva, s az öreg nagy gyönyörűséggel nézte a visító, kiabáló gyermekhadat. Pedig bizony be sokszor megboszszantottuk szegényt; egyik-másik elkapta a szék mellé támasztott botot s ingerkedve futott el vele. Az öreg mégse haragudott, csak nézett, nézett ránk szeliden, s ettől a nézéstől a legszilajabb is egyszerre megszelidült, kezes bárány lett, s vitte hamarosan vissza a botot, erősen megbánva pillanatnyi pajkosságát.

Ha valamelyikünket közel kaphatott, vagyha elküldhette a boltba egypakli dohánnyért, mindig kaptunk tőle édességet vagy gyümölcsöt, — mert mindig volt a zsebében egy-két alma és édesség, — és szeretettel megsimogatta fejünket.

Engem kiváltképp szeretett az öreg. Ha esős idő volt s nem ülhetett ki az ajtó elé, avagy télen, bementem hozzá látogatóba és ilyenkor végtelenül boldog voltam, hogy hallgathattam az öreg beszédeit. Mert gyönyörűen tudott mesélni a negyvennyolcra a csatákról, melyeket végigküzdött, meg Bem vezérről, a kinek katonája volt. Regére csodaszép dolgokat, a miket ma csakugyan regéknek hinénk, ha nem tudnók, hogy mennyire igazak voltak. Ilyenkor a különben szelid, jámbor agg egészen megváltozott. Szemei tüzet fogtak, hajlott termete kiegyenesedett, fel-felugrott székéről s mankójával

hadonászott, mintha régi kardja lett volna kezében.

— Hej Pistikém, ha láttad volna, mikor Zejk kapitány egymaga egy egész csapat muszkát levagdalt. Utoljára már olyan volt mint egy megvadult ördög, közel se mertek menni hozzá, csak lövöldöztek, s még a golyó se járta. A lovát találták el, az osztán maga alá nyomta, úgy bántak el vele.

Ha láttad volna, mikor Segesvárnál az öreg Bem eléhuzatott egy ágyut, a esata még meg sem kezdődött, ő maga neki irányozta, aztán fájt kiáltott s egyszerre a tolasosakóju muszka generális darabokban hullott le a lóról. A Skarjatin. Ott is van eltemetve Segesvár mellett.

Ha láttad volna azt az istenitéletidőt Vizakráról. Mintha mennykövekből záporosó hullott volna, mintha ég-föld összeakart volna szakadni. Azt gondoltuk, itt a világ vége. Szomorú volt, gyászolt még az ég is. Pusztult, hullott az ember jobbra-balra; ha beletalált a golyó, nem látszott rajta semmi, csak szépen összereszkedett, aztán vége volt.

S mi olyan fásult szívvvel néztük az egészet, mintha nem is valóság volna, csak álmodnánk; aztán dolgoztunk kétségbeesetten tovább, tovább...

Istenem, milyen idők is voltak azok; miket vittünk végbe akkor, hányszor néztünk szembe a halállal...

Tisza István gróf: Menjen zabot hegyezni! (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: Petróleum! Petróleum! Rendre! Rendre!

Lovász Márton: Ez koremai hang. (Nagy zaj a baloldalon.)

Elnök: Ennél már sokkal élesebb közbeszólás hangzott el, a nélkül, hogy rendre utasítás történt volna. (Zaj a baloldalon.)

Rakovszky István folytatja és kifejti, hogy 1899-ben, amikor a házszabályt revizálták a kormánypárt egyik oszlopos tagja kijelentette, hogy az obstrukciót teljesen lehetetlenné tenni nem szabad. Tisza kénytelen volt előállni a revízióval, mert így vállalt kabinetet. Bizonyítja a kormányelnököt, hogy törvényes uton a revíziót itt keresztül vinni nem fogja. (Eljenzés a baloldalon.)

Szünet következett, a mely után folytatták a vitát.

Tisza István gróf kormányelnök beszélt. **Jakabffy Imre** vette át az elnöklést.

Tisza István gróf mindenekelőtt Rakovszkyra reflektált, a ki a vicinálisokat keverte bele beszédébe. Sajnálatos dolog ez. Ilyen kinevezésre szükség nincsen. Közgazdasági vállalkozásokban a Háznak minden pártjabeli résztvevő. Majd Günther beszédére tér át, a ki rapzodikusan adta elő az angol politikát. Félóra volna szükség, hogy a tévedéseket helyreállítsa. Erre azonban idő nincsen!

Felkiáltások balról. Dehogy nincsen! Halljuk! Halljuk!

Tisza István. A revízió biztosította az angol parlament munkaképességét.

Lendl. De az angolnak nincs osztrákja!

Tisza István folytatja beszédét.

Tisza kijelenti, hogy nem mint a többség akarátának a letéteményese kötötte magát a revízióhoz. Az obstrukció arra fogja bírni a többséget, hogy adandó alkalommal hasonló erőszak fegyverével éljen. Minden eszközzel azon lesz, hogy elsöpörje a parlamentből a gázt és burját. (Viharos taps jobbról, zaj balról.) Utána Olay Lajos beszélt a revízió ellen.

Egyház és iskola.

A püspök utazása. A Tiszántúli egyházközség püspöke, Kiss Áron holnap reggel Hajdu Zsigmond püspöki titkár és Uray Sándor püspöki segédlelkész kíséretében a fővárosba utazik. A püspök részt vesz e hónap 10-én a Kálvin téri templomban tartandó zsinati megnyitó ünnepi istentiszteleten.

Uj lelkész. A beregmezei macesolai ev. ref. egyház Ujlaki Béla angyalosi lelkészt rendes lelkészévé választotta meg.

Gyorsírók gyűlése. A Főiskolai Gyorsíró Egylet szerdán, e hónap 9-én az első számú teremben Zöld József elnöklésével ülést tart, melyen a fővárosban tartandó gyorsíróverseny debreceni kiküldötteit választják meg. Határoznak még a debreceni országos gyorsíró verseny ügyében is. — Ezenkívül egyleti folyó ügyeket intéznek el.

Ifjusági gyülekezet. Az ev. ref. főgimnáziumi tanulók ifjusági gyülekezetének tegnapi volt a második összejövetele. A presbiterek, diakónusok jelentései után Vársári István VIII. o. tanuló mondott meghatározó imát, mely után éneklések, szavatok, bibliamagyarázatok következtek. Az összejövetel végeztével az ott maradt presbitereknek a gyülekezet jó erkölcsi előmenetelére való felügyelet, a diakónusoknak az adakozásokra való felhívások ügyében beszélt buzditólag S. Szabó József, a gyülekezet felügyelő tanára.

A nagyváradi tanuló ifjak. A premontrai kanonokrend nagyváradi főgimnáziumának ifjusági elnöke a kollégiumi tanulók elnökét, Peleskey Sándort, levélben kérte fel, hogy a főiskola gimnáziumi önképzőkörének alapszabályait elküldje. Most alakították meg ugyanis Eötvös önképzőkörüket, s az alapszabályaik kidolgozása céljából át-

tanulmányozás végett kérték. Peleskey régtől eleget tett a nagyváradiak kérésének.

Irodalmikör. A kollégiumi akadémia hallgatóinak irodalmi önképzőköré vasárnap délelőtt tartotta meg versenyszavaltát Csokonai komoly és viglölteményeiből. A versenyszavalt eredménye az lett, hogy azt szombatra, e hó 12-ére kellett halasztani, a kevés sikerült szavalt hiánya miatt.

Önkéntes iskola. A Debrecenben állomásozó 39. közös gyalog ezred önkéntes iskolájában december 1-én veszi kezdetét a tanítás s tart 1905. év március végéig. — Az iskola parancsnoka ez évben is Tröstler kapitány.

Elnökválasztás. A joghallgatók Segítő egyesületének tegnapi délután volt az elnökválasztási ülése, melyen Söki Jenő III. jh-t választották meg nagy lelkesedéssel elnökül.

Kérelem a nagyérdemű közönséghez. Az őszi segély a Collégium részére a folyó hó 9, 10, 11 és 12. napjai fog gyűjteni. Kérem a nagyérdemű közönséget, hogy a kiküldött tanulókat szívesen fogadni kegyeskedjék, Debrecen, 1904. november 7. Akadémiai igazgatóság.

Sport.

A sakkverseny. Ismét nagy közönség nézte végig a sakkverseny második fordulóját, amelyen 14 játékos vett részt. A verseny érdekességét nagyban növelte az a körülmény, hogy dr. Kenyeres Elek Debrecen egyik legjobb játékosa a versenyzők sorába lépett. A verseny jelenlegi állása a következő: Bárány 1, Dalmi 1, Faludi 1, Fekete dr. 1, Grünvald 2, Kiss 2, Lévy 1, Rosenfeld 1, Szávay 1, Tyrics 1, dr. Kenyeres 1. A számok a nyert játszmák számát jelentik.

Most már ügyet sem vetnek a szegény honvédre. A mi nyugdíjcskát adnak, az bizony még az éhenhalástól se mentene meg.

Nagyot sóhajtott az öreg, aztán folytatta:

— Él meg, ha van miből, hanem pusztulj, ha koldulni menni, alamizsnán tengődni nem akarsz.

Hát aztán miből él mégis Ferenc bácsi? Nincs senkije, aki segítené? kérdeztem félénken.

— Oh édes fiacskám, hála a jó istennek, most még nincs okom busulni, s ha a jó Isten akarja, tán ezután sem lesz, bár most rosszat sejtek, rossz híreket kaptam Pestről. Hatalmas Isten, ne hagyj el!

Az öreg elhallgatott, szemei elérvedeztek, majd két könny-csepp futott alá ráncos arcán fehér szakállára.

— Nekem is volt családom, hűséges drága feleségem, jó kis fiacskám, akár csak te. Nem is voltam olyan koldus mint most, jó kis korezmám volt, abból meglehetett élni. De hát, istenem, menni kellett, ott hagyni őket, pedig nem is parancsoltasenki. Ment akkor fiacskám minden épkézláb ember; tizenkét-tizenhárom esztendő gyermekek éjnek idején elszökdöstek hazulról és sirtak, ha nem vették be őket honvédeknek. Hát én hogyan mertem volna; világesufja lettem volna, ha otthon maradok erőteljes

fiatal létemre. Mentem is szívesen, az életemet sem magamért féltettem. Az asszony majd csak elvezeti valahogy a korezmát, gondoltam, engem majd csak visszavezére a jó isten.

... Nem úgy lett. Nem láttam többé az én hűséges társamat. Rossz emberek megcsalták, kifosztották míg én oda voltam; beteg lett a sok baj miatt meg az utánam való örökös buslakodásban. Még álmában is azon töprengtem, hol lőnek meg, hol szurnak le.

Meghalt, elszóllította, elvette tőlem a jó isten. Mire hazakerültem nyomorékká téve már a fű is benőtte sirját.

A Feri fiam Pestre került az anyja rokonaihoz. Azok felnevelték, embert csináltak belőle, az ég áldja meg még a porait is, mert már ők sem élnek.

De él az én jó fiam, az nem felejtett el engem. Már rég magához vitetett volna de még szüköskén keres; Pesten pedig drága a lakás, az élet. Így is annyit küld az én lelkem fiam, hogy ha szükösen is, de eléldegélek belőle. Hiába, tőle se telik több. De de nem is kérnék a világért sem, nehogy megerőltesse magát.

Menybéli, felséges isten őrizd meg, tartsd meg az én jó fiamat! Mert most is azt írja, hogy beteg. A szívem elesavarodik, ha rá gondolok; félek, nagyon félek, mert ha valami könnyű baja volna, nem írná, csak hogy nekem aggodalmat ne okozzon. Iste-

nem, csak nem veszed el tőlem őt is, a ki egyedül maradt nekem az egész világon, vénségemre...

Az öregnek most sűrűn kezdtek peregni a könnyei, a keze görcsösen reszketett, mikor zsebkezdője után nyúlt. Én még jobban sirtam.

Az udvarról kiáltás hallatszott. Engem kiáltottak. Mennem kellett, sok időt töltöttem az öregnél.

Pár napig nem találkoztam vele, nem is voltam otthon. Mikor haza kerültem, az iskolából szabadulva egy szombat délután a Szarkakőre rándultam ki. Magas, falmeredek szakadékos sziklaoldal a Szarkakő a város határában, körös-körül oldalában, aljában zöldelő ligetekkel koszorúva. Nagyon szerettem ezt a kies, vadregényes helyecskét.

Amint itt andalgok, egyszerre váratlanul az öreggel találkozom. Nem látszott meglepettnek. Én annál inkább. Ünneplő ruhája, a honvédruha volt rajta, a mit csak nagy ünnepeken szokott felöltöni, március tizenötödikén és október hatodikán. Máskor nem. Lassan rám emelte szemeit, melyekből mélyes mély bánat, levertség tükröződött vissza. Ezt a tekintetet sohasem felejttem el. Ösztönszerűleg éreztem, hogy nagy baj van. A feltörni készülő zokogás csaknem szorongatta torkomat. Hiszen annyira szerettem az öreg honvédet. Bus sejtelem fogott el. Az idő is olyan bánatos, szomorú volt. A letűnő nap bágyadt sugarai még tarkábbra festet-

Napi hírek.

— **Kihallgatás a királynál.** A király tegnap délelőtt 10 órakor általános kihallgatást adott a budai királyi várakban; megjelentek: Pálffy Miklós herceg, Csenkovic Endre gróf, Pejaesevich Tivadar gróf, horvát bán és Permann Oszkár altábornagy valóságos belső titkóstanácsosok, Kanevics Béla püspök, Forgách János gróf, követségi tanácsos, Debreczeny Miklós kuriai bíró, Berezik Árpád miniszteri tanácsos, Stiller Bertalan tanár, udvari tanácsos, Csernovics Diodor és Rakovszky György osztálytanácsosok, Tabódy Sándor ezredes, Rakovszky István százados és Rakovszky László főhadnagy, kamarások; Czech Antal és Grivicsics Emil vezérőrnagyok, Sach Mór altengernagy, Józsa Gábor, Schay Gusztáv, Tamássy Árpád és Reinold Emil ezredesek, Apor Sámuel báró, Raitz József, Furtinger Károly, Marterer Nándor, Bahoránszky Jenő, Paczák Kálmán és Thomka Elek alezredek, Margatte Albert őrnagy, Sibrik Antal ezredes özvegye, Lotz Kornélia Lotz Károly elhunyt festőművész leánya, Cottely Ernő, Csermnák Gyula, Erreth Lajos és Majorossy Imre királyi tanácsosok, Schmit László főbányatanácsos, Schneider István tanfelügyelő, Chapó Lóránt dr. és Finka Sándor főszolgabírók. Ő felsége délután 5 órakor több napi tartózkodásra Gödöllőre utazott.

— **Gr. Tisza István a Csokonai-körhöz.** A Csokonai-kör meghívta gr. Tisza Istvánt, mint a Csokonai mecénásainak utódát a százados emlékünnepre. A miniszterelnök válaszul a következő levelet intézte Géresi Kálmánhoz, a Csokonai-kör elnökéhez:

Nagyságos Elnök Ur!

Csokonai Vitéz Mihály halálának százéves fordulója alkalmával a debreceni Csokonai-kör által rendezendő országos

ték az özönével lehulló hervadt falevelek halálszínét. A kimerültség, az elpihenés a halál képét mutatta körös-körül az egész természet. És úgy illett ebbe a képbe az öreg, amint ott ült egy korhadt fatörzsön fakó arccal, fehérfürtös fejét mellére csüggesztve, mély szomorúságba merülten. Már alig érthetően motyogta:

— A fiam, az én drága jó fiam. Itt hagyott, egyedül hagyott. Még csak nem is láthattam. Mindenható Isten, mért vetted el. Vagy miért nem engem is, vele együtt. De már nemsokára látjuk egymást

Tehetetlenül álltam ott. Azt se tudtam, mihez kezdjek. Gyötrő gondolatok kinoztak. Az idő estére hajlott. Menni kellett volna már haza. Megpróbáltam hívni. Kértem szépen, könyörögtem, biztattam; mindhiába. Mindenre csak a fejét rázta, busan, szomorúan. Egyedül futottam haza. Így is éjfél felé járt az idő, mire hazaértem. Otthon már mind lefeküdtek. Nem aludtam egész éjjel, folyton gyötört az a kínos kérdés, hogy mi lesz vele. Kora hajnalban már futottam vissza.

Késő volt.

A gyakorlatozó katonák a Szarkakő tövében találták meg összeroncsolt tetemét. Levette magát az irtózatos mélységbe. Vajon meglátta-e a fiát?

irodalmi ünnepélyre szóló szíves meghívást halás köszönettel vettem.

Biztosíthatom Nagyságodat, hogy kiváló örömmel szolgálna, ha ezen lélekemelő hazafias ünnepen részt vehetnék.

Hazafias tisztelettel

Tisza.

— **Bereik Árpád utóda.** Mint értesülünk a miniszterelnökség sajtóosztályát Bereik Árpád miniszteri tanácsos távoztával ketté osztották s az osztály bürokratikus vezetésével Ūrmössy Miklós osztálytanácsost, a sajtóosztály egyéb politikai teendőivel Klein Ödön osztálytanácsost bízták meg.

— **A juhtartó gazdák és a Hortobágy.** A városi tanács a gazdasági egyesület megkeresésére megengedte, hogy a gazdák juhaikat a télen át a Hortobágyon, az u. n. disznóföldön legeltethetik. A tanács azt is kimondta, hogy csak annyi juhot hajthatnak ki a gazdák, amennyi a tavaszon legelt a Hortobágyon.

— **Városházáról.** A Hortobágy jövődelmezővé tétele ügyében kiküldött bizottság tegnap délután Kovács József polgármester elnöke alatt ülést tartott Jelen voltak: Domahidy Elemér, Kovács József polgármester bizottsági elnök, Simonffy Imre kir. tan. Király Gyula, Csoka Samu tanácsnokok, Roncsik Lajos főszámvevő, Zádor Lajos, Komlóssy Arthur, Komlóssy Dezső, Márton Imre, Szentesy János, Horváth István, Márk Endre, Papp Ferenc levéltáros, Berényi Gábor mérnök, Magoss György főügyész, Dr. Bakonyi Samu orsz. képvis. Vesev Imre főjegyző, Aczél Géza főmérnök.

A bizottság ülésén ismét csak azon vitakoztak, kié a Hortobágy, A városé-e, vagy a közönségé?

Dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő indítványt tett az iránt, hogy a bizottság ne most döntsön e vitás kérdés felett, mert ez majd nem időszerű.

Az elnök jelenti, hogy a bizottság két tagja időközben meghalt, kiket pótolni kell. Pótlásra pedig a közgyűlés illetékes., amely ezt a bizottságot is elküldötte.

Magához a tárgyhoz többen szólottak hozzá. Domahidy főispán szerint a bizottság már határozott ebben a kérdésben. Most csak arról lehet szó, hogy a bizottság kimondja, hogy a végleges döntés céljából rendkívüli közgyűlés hívassék össze. Dr. Bakonyi Samu, Márk Endre, Márton Imre hozzászólásai után felolvassák az ülésen a volt és a jelenlegi városi főügyész jogi véleményét. Mindakettő egybehangzóan azt vitatja, hogy a Hortobágy közterület, mely a város kezelésére van bízva.

A bizottság még nem döntött végérvényesen ebben a fontos kérdésben, hanem kimondotta, hogy mielőtt az ügyet a közgyűlés elé viszik, addig még tanácskozni fognak fölötte.

— **A Múzeum gyarapítása.** A jövő évi költségvetésben a Nemzeti Múzeum éremgyűjteményének gyarapítására kétezer, a néprajzi gyűjtemény gyarapítására pedig ugyancsak kétezer koronával nagyobb összeget vetek fel, mint tavaly és ezer koronával emelték a külföldi expedíciók költségeire előirányzott összeget. Föltétlenül így is elenyésző csekélyek azok az összegek, amelyeket erre a célra fordítanak. A néprajzi gyűjtemény gyarapítására szánt összeg különösen csekély, összesen nyolcezer korona, pedig erre a gyűjteményre nagyobb szükség van, mint bármely másra, hisz éppen a néprajzi gyűjtemény az, amely számtalan homályos, sőt téves fogalmat képes egyes párra elosztalni Csupán egyetlen múzeumba (még nem is valami világhírűre) hivatkozunk amelynek éppen kulturtörténelmi s néprajzi gyűjteménye valóságos népvándorlást teremtett a múzeumba, igaz, hogy rendezettség, gazdagság és könnyű áttekinthetőség szempontjából egyike a legkiválóbb gyűjteményeknek. A müncheni kulturtörté-

nelmi és néprajzi muzeumot gondoljuk, amelynek látogatottsága szinte páratlan s hatása egész Bajorországban érezhető. — Ugyancsak itt említjük meg, hogy a múzeum dísztermét 6000 korona költséggel átalakítják hogy ismeretterjesztő előadásokat lehessen tartani beune.

— **Eljegyzések.** Müller Arthur es. kir. hadnagy eljegyezte Horváth Juliska kisasszonyt Debrecenben. — Véber Jenő gyógyszerész eljegyezte cserefalvi Horváth Ilonka kisasszonyt.

— **A Kövesdy család.** Hogy a munka és szorgalom mily gyümölcsöt terem, melyhez természetesen egy kis szerencse is kell, semmimé bizonyítja jobban, mint az, hogy egyesek ezáltal tetemes vagyonra tesznek szert, melyet megtartani éppen olyan nehéz, mint azt meg is szerezni. Városunk egyik elhunyt polgáráról Kövesdy Jánosról emlékezünk csak meg, kit földi javakkal a sors megáldott s gyermekei nem lévén, vagyonát részben jótékony célokra hagyta, részben ezrekkel árva gyermekeket segélyezett s hogy nevének méltó örököse is legyen, nevét s vagyonát nagy részét nevelt fiának Bilkei Kövesdy Imrének hagyta örökül. E számitásában nem is csalódott. A vagyon jó kezek közé került, nem is fog az szétharcolódni, mint sok zsenri vagyon, ma már teljesen elpusztult s tulajdonosainak nincs egyebök, mint a büszkén hangzó név, melyet kérkednek s az — üres erszény. Bilkei Kövesdy Imre például szolgálhat a mai nemzedéknek, hogy takarékoság és boldog családi élet mily boldogító érzéseket szülnek. Hogy pedig a szép iránt is nagy fogékonysággal bír, bizonyítja azt a Szent-Anna-utcai háza, melyet kevesen ismernek. A kaputól kezdve, mely egy műremek, a háznak minden egyes berendezési tárgya, mint a kályhák, velencei mesés szép tükrök, szekrények, asztalok, székek és sok-sok minden, mi itt jó gazdára talált, mind oly dolgok, melyek nálunk Debrecenben egy lakásban sem találhatók fel. — Nem azért írjuk e sorokat, hogy talán mintha Bilkei Kövesdy Imre dicséretre szorulna, de mint példát akarjuk felemlíteni, hogy hogy lehet vagyon és szépséget egyeztetni, a nélkül, hogy ez által az illető megkárosodnék, vagyis mit egyhelyen kiadunk a másikon megtakaríthassuk. — Jó Kövesdy János bátyánk ha feltámadna, bizonyára örömet találna halás fiában.

— **Szentpály jelentkezett.** Érdekes levél érkezett tegnap a városházára. A zilált anyagi viszonyai miatt megszökött Szentpály Béni Debrecen város kerületi orvosa, kérvényt intézett a tanácshoz, a new-yorki konzulátus útján, melyben 6 havi szabadságot kér. A tanács még nem határozott. Jobb lett volna ha Szentpály doktor a lemondását küldte volna el.

— **Szaj és körömfájás.** Hajdu-Sámsomból jelentik, hogy ott a hasított csülkü állatok között a szaj- és körömfájás kiütött. A szolgabírósa megvette a szükséges óvintézkedéseket és Hajdusámsont zár alá helyezte.

— **Az ügyvédi kamara közgyűlése.** A debreceni ügyvédi kamarának 1904. évi december hó 4-ik napján, d. e. 9 órakor a kamara hivatalos helyiségében Márk Endre elnökletével tisztújító közgyűlést tart.

— **A tanítótestület üdvözlöte.** A debreceni ev. ref. tanítótestület legutóbb Tassi Miklós elnöklésével tartott üléséből kifolyólag szívélyes, meleg hangú levélben üdvözölte Oláh Károly kulturtanácsnokot, közhivatali működésének 25 éves évfordulóját alkalmából.

— **Váltóhamisító színésznő.** A rendőrség megkeresésére a Székelyudvarhelyet letartóztatták Pogány Julia kóristánót, a ki itt Budapesten egy szövetkeztől 500 koronát csal ki kezesek aláírását hamisítva. Pogrányit felhozták Budapestre s letartóztatták.

— **Megyei közigazgatás.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt 9 órakor Domahidy Elemér főispán elnök-

ésével ülést tartott, amelyen az egyes szak-
előadók terjesztették elé az elmúlt október
óra vonatkozó jelentéseiket.

— **A játék vége.** A gazdaság tanin-
tézeti növendékei tegnap délután Pallagon
szórakozásból versenyfutást rendeztek. A já-
téknak szomorú vége lett, mert *Simai Fe-
renc* I. éves gazdasz futás közben elesett és
bal válperecét eltörte. Súlyos sérülésével a
közkórházba szállították, ahol hetekig tart
majd a gyógyulása.

— **A cigányasszony becsülete.** özv.
Kiss Károlyné egy csomó női ruhaneműt
adott át Jeremiás Józsefné cigányasszonynak
azzal a megbízással, hogy azt a zsidóknak
adja el. Jeremiásné meg is felelt a megbíza-
tásnak és eladta a holmikat 18 koronáért,
de a pénzt elfelejtette átadni Kisnének. Sőt
kijelentette, addig nem adja át a pénzt. A
sikkasztó cigányasszonyt rendőrség vette
pártfogásába.

— **Debreceni cimbalos Amerikában.**
New-Yorkból írják lapunknak: A new-yorki
zeneakadémiában egy magyar zenekar hang-
versenyezett, melynek legfőbb vonzerejét
Dobronyi László zenetanár cimbalomjátéka
képezte. Dobronyi leginkább saját szerze-
ményű dalai előadásával büvölte el a közön-
séget, ugyanígy, hogy egyes számait há-
romszor is megismételték. vele. A zenekar
10 tagból áll *Matus* karmesterrel az élén,
ki különösen klarinét soloival ért el nagy
sikert. Az amerikai közönség nagyon érdeklő-
dött a náluk ismeretlen speciális magyar
hangszer, a cimbalom iránt és bámulták,
hogy két kis vattával becsavart pálcikával
Dobronyi oly csodaszép hangokat tud elő-
varázsolni.

— **Tolvaj iskolás fiu.** Bősörményi Kál-
mánné tegnap panaszt a központon egy 14 é.
fiu ellen, kinek nevét számlalomból nem írjuk
ki, hogy az mialatt egy pillanatra kiment a
szobából, szekrényéből egy darab 20 koronás
aranyat ellopott. Az a fia játszótársa
volt Bősörményiné gyermekeinek és min-
dennapos volt a háznál. Vallatása alkalmá-
val beismerte a lopást, sőt azt is megval-
lotta, hogy egy hónap előtt ő lopta el Bő-
sörményiné arany óráját is és zálogba csapta
a pénzt pedig elköltötte. A rendőrség lefűllete
a fiatal tolvaj csemetétt.

— **Titokzatos eset.** *Miklósi Erzsi*
eselőleány vasárnap este, két magafajtájú
legénynyel a színházban volt és előadás
után haza felé menet betért a *Boros Mihály*,
Széchenyi kávéházába. Mikor oda belép-
tek már nagyban folyt a mulatozás és a
kávéház tündére *Boda Ida* négygazdász fiu-
val mulatott. Pár pere múlva *Boda Ida*
félrehívta *Miklósi Erzsit*:

— Látja milyen jól mulatunk? Hagyja
ott azt a két parasztot, s jöjjön oda az asz-
tahunkhoz.

A tapasztalatlan leányt elkábitotta a
kisasszony nyájas hangja, meg az asztalon
látott töméntelen boros palack, hajlott a
szóra, elküldte a két legényt és a mulato-
zók közé ült. A gazdaszok itatták a boldog-
talant addig, amíg csak fért bele. Végre is
oly ittas lett a leány, hogy teljesen öntu-
datlan állapotba került. Csak másnap reg-
gel tért magához, a Népkerben. Miképen
került oda, mi történt vele, arra nem em-
lékszik, csak azt vette észre, hogy hiányzik
a selyem kabátkája és a szoknyája, mely-
nek zsebében 15 koronája volt. Azonnal a
rendőrségre ment és jelentést tett az eset-
ről. Ez délelőtt 10 órakor történt. Délután
ismét jelentkezett a leány az ügyeletes biz-
tosnál, ahol kijelentette, hogy mire laká-
sára ért, már ott találta hiánytalanul a hol-
mijait, meg a pénzt is. Furcsa kis eset
anynyi bizonyos, de ennek a dolognak *Bor-
os* kávé, meg a kasszatündér isszák meg
az árát, kiket a rendőrség szigorúan meg
fog büntetni.

— **Kettős temetés.** Megható, végtelen
szomorú s a maga nemében szokatlan teme-
tés ment tegnap délután végbe az *Arany-
János* utcában. *Hubert Józsefet* és nejét
Nyíri Juliánnát, egyszerre temették el. Az

asszony szombat, a férje pedig vasárnap
halt meg. Egyszerre vitték ki őket a teme-
tőbe. Mivel két különböző valláson voltak,
így a református és róm. katolikus vallás
szertartásai szerint temették el őket. Együtt
élték le boldogan életüket, együtt mentek a
halálba is.

— **Betörés.** *Palágyiné Menszáros Mar-
git* színésznő tegnap jelentést tett a rendőr-
ségen, hogy mialatt ő nem volt Debrecenbe
valaki betört eglédi-utcai lakására, honnan
180 korona értékű holmit elvitt. A betörő a
folyosóra nyíló ablakon keresztül juthatott
be a lakásba. A rendőrség nyomozza a
a tartott.

— **Karácsonyi kiállítás.** A debre-
ceni ipartársulat által rendezendő karácsonyi
kiállítás sikere a jelentkező kiállítók nagy
számára való tekintettel már biztosítva lát-
szik lenni. Az előjáróság tegnap kérvényt
intézett a pénzügyminiszterhez, hogy a sors-
játék és nyereményt adó 1 százalékban ál-
lapítse meg, tekintettel arra, hogy a belépő
jegyek lesznek csupán nyerő számokkal el-
látva, nem pedig külön sorsjegyek kibő-
csátva.

— **Varga Elemér** hajdu-szoboszlói
mérnököt, Fehérvármegye főispánja *Fiáth*
pál, Székesfehérvári városj főmérnökévé ne-
vezte ki.

— **Uj választmányok.** A debreceni
ipartestület ácszakosztálya, továbbá a sütők
mézeskalácsosok és cukrászok szakosztálya
ujj alakították a választmányukat. Az ács
szakosztály *Bisothka Gábort* választotta el-
nökké és 12 új választmányi tagot, míg a
sütők, mézeskalácsosok és cukrászok szak-
osztálya pedig *Riesz Henriket* választotta
meg és 6 választmányi tagot.

— **Sorozási előkészületek.** A hon-
védelmi miniszter tegnap küldte le rendeletét
Hajduvármegyéhez a jövő 1905. évi sorozás
ügyében. A megye utasítást adott a terüle-
ten levő összes anyakönyvi hivatalnak, az
értesítések kiállítására vonatkozólag, hogy a
tavasszal a sorozás megkezdhető legyen.

— **A féláru vasuti jegy váltására**
jogotó arképes évi igazolványok az 1905-
ik évre idejekorán leendő érvényesíthetése
végett a magyar királyi államvasutak igaz-
gatóságához VI. ker. *Andrássy-ut 73-75*
sz. f. évi november hó 10-től kezdődőleg
legkésőbb december hó 31-éig beküldendő,
azok az igényjogosultak pedig, a kiknek ily
igazolványuk még nincs de az 1905 évre
vállalni kívánnak, az igazolvány kiállítását
ugyanasak a fenti időközben kérelmezhetik.
Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a kik
az arképes igazolványt meg nem szerzik,
vagy az iránt elkésve folyamodnak, a rend-
szerezített utazási kedvezményre való igényt
az 1905 év folyamára ugy magukra, mint
családtagjaikra nézve elvesztik. A nyugdí-
jasok a lakhelyükre illetékes közigazgatási
hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt
hogy a díjazott tisztséget vagy fizetéssel
járó hivatalt nem viselnek folyamondványai-
kon igazolni tartoznak.

— **LETZTER JOZSEF** fényképészeti
festészeti és fényképnagyítási műterme *Piac-
utca 44. dr. Ujfalussy-ház.* Allandó fénykép-
kiállítás a műterem kapubejáratánál levő ki-
rakatban.

— **Karácsonyi** ajándék tárgyakat se-
lyemből, plüschből, bőrből művészies kivitel-
ben készít *Antalfy Piac u. 31.* városházzal
szemben.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Kedd, *A ranyvirág* operett.
Szerdán, *Casanova* operett.
Csütörtök, *Bob herceg* operett.
Péntek, *Bánk bán* Szomorujáték.
Szombat, *Fölösleges férjek* vigjáték.
Vasárnap, d. u. *Eleven ördög* operett, este
először *Vén leányok* vigjáték.

* **A színházak és a belügyminisz-
ter.** A színházak a belügyminisztérium ha-
táskörébe tartoznak, a színházak szubveni-
onálását is a belügyminiszter látja el. A
jövő esztendőben a magyar színészet cél-
jaira nem adnak többet mint mennyit tavaly
adtak. A költségvetés szerint az opera
531 ezer a Nemzeti színház pedig 40,900 k.
segélyt kap. Ezenkívül a budapesti
Nemzeti színház nyugdíjintézetét 28,000 ko-
ronával segítik, a vidéki magyar színészetet
pedig 150,000 koronával próbálják a bajból
kirántani. A színészegyesületnek 10,000 ko-
ronát adnak. A nemzeti színházi alapok jö-
vedelméből 54,600 korona folyik be s ezt a
színház kapja. A jövő esztendőre a belügy-
minisztérium színművészeti kiadása 1,021,600
korona, amelyben a vidéki magyar színészet
orsz. felügyelőjének 8000 koronás fizetése is
bent foglaltatik. Beruházások címen a bel-
ügyminiszter még 6000 koronát folyósít,
hogy az operánál alkalmazandó magyar éne-
kesek és énekesnők kiképzéséhez jus-
sanak.

TAVIRATOK.

A belügyminiszter a jegyző jelöl- tekért.

Budapest, nov. 7. A belügyminiszter
körrendeletet intézett az összes vármegyék
alispánjaihoz, amelyben felhívta őket, hogy
a közigazgatási vizsgálaton kitüntetéssel mi-
nősített jegyzőjelölteket a pályázatoknál és
a választásoknál megérdemelt figyelembe ré-
szesítse. A miniszter mellékelte a kitüntet-
ett jegyzőjelöltek névsorát: A debreceniek
ezek: *Benkő Géza*, *Csekey Sándor* és *Ha-
lasi Lajos*.

A görög király látogatása.

Bécs, nov. 7. A görög király tegnap
egy óras látogatást tett *Goluchowski* külügy-
miniszternél, majd meglátogatta a dán köve-
tet és leadta névjegyet *Körber* miniszterel-
nöknél és *Pitreich*, valamint *Burián* közös
minisztereknél.

Dienes Budapesten.

Budapest, nov. 7. Fővárosszerte
elterjedt az a hír, hogy *Dienes Márton*,
volt lapszerkesztő, aki a *Papp Zoltán*-
féle vesztegetési ügyben oly szomorú
szerepet játszott visszatért Budapestre.
Allítólag egy vendéglőben látták. A
rendőrség a hír vétele után azonnal
nal megindította a nyomozást.

Port-Artur veszedelemben.

Csifu, nov. 7. Port-Artur száraz-
földi oldalán összes orosz erősségek
japán kézen vannak. Belső erőssége-
ket futóárkokkal és aknákkal sikerült
elfoglalni. Erlungen erősség elesett.

Ebéd a külügyminiszternél.

Bécs nov. 7. Tegnap este a külügymi-
niszternél ebéd volt a kereskedelmi szerző-
dési tárgyalásokon résztvevők tiszteletére.
Jelen voltak *Posadowski* államtitkár, *We-
del* gróf nagykövet, *Szögyöny Marich* nagy-
követ, *Körber*, *Hieronymy*, *Kosel*, *Call* és
Buqu y miniszterek.

Ujabb tüntetések Innsbruckban.

Bécs, nov. 7. Innsbrucki magánjelen-
tések szerint tegnap este nyolc óra után
ismét nőttek a tüntetések. Több gyermek fű-
työlt és kiabált és pattantyukat dobált a
közbelépő esendőrség elé. — Egy nagyobb
esendőrsapat szétszórta a tüntetőket és el-
zárta a *Burghoz* vezető utakat.

Grác, nov. 7. A német diákok ma dél-
előtt tüntető sétát tartottak a városban, me-
lyen résztvettek a színes és színeket nem
viselő diákegyesületek. Némelyütt nemzeti

dalokat énekeltek. A József császár emlékműnél széteszlottak a tüntetők. A korai esti órákban a belső városrészben nagy néptömeg gyűlt össze, mely különösen néhány olasz kocsi előtt tüntetett, több ablakot bevertek. A rendőrség könnyen szétszórta a tüntetőket. Senkit sem tartóztattak le.

A kolera.

Pétevár, nov. 7. A kolera állásáról a következőket jelentik: A Bajkál területén okt. 24. és 31-ike között tíz megbetegedés, nyolc halálos eset, Bakuban és Balahániban 18 megbetegedés és 14 halálos eset fordult elő. Az Erivan kormányzóság három helyén is állapítottak meg elszórtan koleraesetet. Szarátovban okt. 17-től nov. 1-ig egy személy betegedett meg. Szarátov kormányzóságban kilencen betegedtek meg. Asztrahánban és vidékén okt. 26-tól 31-ig 12 ember esett kolerába. A Szamara kormányzóságban okt. 24-től 28-ig a betegség erősebben lépett fel. Ez időszakban 75 megbetegedés fordult elő. Azóta nem jelentenek.

Efogott gyilkosok.

Csetnek, nov. 7. A múlt hónapban itt megölték Keresztesy Teréz földbirtokosnőt és házvezetőnőjét. A gyilkosokat ma elfogták Fafra cipész és Rigó mészáros személyében. Ezeket Sebők Iván földbirtokos bérelte fel, aki a meggyilkoltak unokája volt. Mind a hármat elfogták.

Uj párt a revízió ellen.

Budapest, nov. 7. Az Uj párt mai értekezletén elhatározta, hogy a miniszterelnök házszabály revízió indítványát nem fogadja el.

Japán-orosz háború.

London, nov. 7. A Reuter-ügynökség jelenti 6-áról az orosz keleti hadsereg főhadiszállásáról, hogy az utolsó napokban mind a két hadsereg tétlen volt.

Chavarovszk, november 7. Linevics tábornok ma Kuropatkin tábornok parancsára a táborozó hadsereghez utazott.

Konstantinápoly, nov. 7. Az orosz önkéntes hajóhad „Jarosláv” nevű hajója ma szén- és vizrakománnyal vonult át a tenger-szoroson. A rakomány a balti hajóhadnak van szánva. Más orosz hajók hasonló rakománnyal egymásután tíznapos időközökben vonulnak át.

Pétevár, nov. 7. A japán előőrsek az elmúlt éjjel Csuanlineánál támadást intéztek az oroszok ellen, de visszaverték őket. A japánok 30 halottat hagytak a csataterén, az oroszok vesztesége 8 halott.

Csifu, nov. 7. Egy Vladivosztokból ideérkezett orosz tiszt azt állítja, hogy a kikötő oly annyira körül van véve aknákkal, hogy támadástól egyáltalán nem kell tartani. — Fegyverrel, löszrel annyira el vannak látva, hogy az európaiak semmi előkészületeket nem tesznek a menekülésre, mert teljes biztonságban érzik magukat.

Az olasz képviseléválasztások.

Róma, nov. 7. Az 508 választókerület közül ma délig 419 kerületbeli választás eredménye ismeretes. Megválasztott eddig: 265 kormánypárti, 39 alkotmányos ellenzéki, 23 radikális, 23 szocialista, 12 republikánus jelölt. 63 kerületben pótválasztás lesz.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, nov. 7.

Buzakinál mérsékelt. — Vételkedv javult, kedvező irányzat mellett 26,000 métermázsa került forgalomba közben 2 és fél fillérről olcsóbb árakon. Egyéb gabonane-műek változatlanok. idő: szép.

buza áprilisra	10.01—02.
rozs	7.88—89.
zab	7.09—10.
tengeri májusra	7.41—42.
repe augusztusra	11.10—20.

Legujabb
női ruhaszövetek

Blouse selymek

Flanellek

Velezek

raktárra érkeztek

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és utóda Tsa céghez,
Kistemplombazár.

Hirdetések

Telefon
275.

Szatadság-ban

jutányos aron

felvétetnek.

Csapó-utca

9.

Neustein Fülöp
hashajtó labdacso

(Neustein-féle ERZSÉBET labdacso)

E pilulák hasonló készítményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők: mentek minden ártalmas anyagoktól, az altesti szervek bajainál legjobb eredménnyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztítók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

SZÉKSZORULÁS

legtöbb betegségek forrása ellen Cukrozott külsőjük végett még gyermekek is szívesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 30 fill., egy tekeres mely 8 dobozt tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 2 kor

2-45 kor, előleges bekioldása mellett egy tekeres bérmentve küldetük.

Óvás! Utánasoktól különösen óvakodjunk. Kérjünk határozottan

Neustein Fülöp hashajtó labdacso. Várolói csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros fekete nyomtatásban „Szent Lipót” és Neustein Fülöpgyógyszerész” aláírással van ellátva

A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagaink aláírásunkkal vannak ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP

„Szent Lipóthoz” címzett gyógyszerháza, Bécs, I. Plankeng. 6. Kapható: Debrecen: Balázs Ö. Füleky P. Mihalovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnok, Tóth B. gyógyszerész úrnaknál.

Az üzletteljes felosztása miatt

hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRULÁS.

Szifft Aladar

Piac-utca 24.

Női Ruha Szövetek 1 mtr. 20 kr.-tól teljebb,
Zérna Pique és Velour Barchetek 2 mtr. 18
kr.-tól teljebb, Stefani Karton 1 n tr. 20,
Diana 1 mtr. 27, Atlas Satén 1 mtr. 30,
Ruha Zefir 1 mtr. 28, Selyem Batiszt 1 mtr.
40, Himzett Moul 1 mtr. 38, Szövött bélés
és rövidárak, Selyem Cachemir és mosó fej-
kendők, Agyterítők, Abrosz, Női, térfi és
gyermek téli keztyük, térfi Nyakkendők

Az áruk minden áron

végkiárusítottak

Szifft Aladar, Piac-utca 24. sz.

Végkiárulás.

Végkiárulás.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, göros, és más ideg állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hatlyu szabad gyógyszerárban.

**CHOCOLATA
KROWLER**
világhírű finom gyártmány
Egyedüli elárusító nagyban Magyarországon:
BRÁZAY KÁLMÁN
BUDAPEST VIII. József körút 37-39

A nagyérdemű közönség

saját érdeke kívánja
hogy arany-, ékszer-, ezüst- és óra szükségletét

Halász Nándor

aranyműves, óras és ékszerésznél fedezze
DEBRECEN, Piac-utca 24. szám.

K i a

tartósságrt és finomságrt kezességet vállal
Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat eszközöl.

**Arany-, ezüst- és ékszer tárgyakban
óriási választék!**

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb napi áron veszek.
Videki megrendelések pontosan eszközöltenek. Saját óra és ékszer javítási műhely.

Aláírási felhívás

a „**Polgári Takarékszövetkezet** és **Segélyszövetkezet**“

IX. évtársulatába való belépésre.

A „Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben“

1905. évi január hó 1-én, működésének és fennállásának VIII-ik évét tölti be s a már 1904. évi október hó 10-én megalakult IX-ik évtársulat működését megkezdette.

Az elmúlt év eredményei közül kiemeljük, hogy eddig **2000 tag 60 000 tőzsbetéttel 900 000 korona betét tőkét** gyűjtött össze. Szövetkezetünk tagjai eddig

6%-os kamatot

kaptak haszonrészül betétjük után és e haszonrész állandósítása kétségtelenül várható a jövőben is.

Szövetkezetünk működésének eredményét legvilágosabban az 1903-ik év mérlege igazolja **46 864 korona tiszta jövedelmével**, valamint élénk bizonyítéka a fejlődésnek, hogy tagjainak hiteligényét eddig **4 millió korona körüli összegű kölcsönrel** elégítette ki.

Felhívjuk Debrecen város és vidéki közönséget a

IX-ik évtársulatba való minél tömegesebb belépésre.

A „Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben“

a tagok korlátolt felelőssége mellett alakult, évtársulatának vagyonát a tagok hetenként fizetendő tőzsbetétei képezik.

Egy tőzsbetét **(10 kr. 20 fillér)**, mely hetenként az igazgatóság által megszabott napokon fizetendő be a szövetkezet pénztárába. A 4 év elteltével az évtársulat vagyona a tiszta jövedelemmel együtt a tagok között tőzsbetéteik arányában felosztatik.

A szövetkezett tagjainak 6%-os kamatláb mellett hitelt nyújt s a kihitelezett összegek 4 év tartama a heti befizetések által törleszthetők, sőt megakarván könnyíteni az olesó jelzálogos kölcsönök igénybevételét és visszafizetését, tagjainak **8 év alatt törleszthető jelzálogos kölcsönöket is engedélyez**

Kölcsönök nyujtatnak a befizetett összegek 4%-öd részéig bárkinek, továbbá jelzálogi biztosíték, személyi kezesség, értékpapírok, vagy ezüst- és aranyemű kézzizálogok ellenében,

Az igazgatóság határozata értelmében a már megalakult IX-ik évtársulat ujonnan belépő tagjai már most: 1905. január 1-seje előtt is igényt tarthatnak betétjeik nagyságához képest megszavazható kölcsönökre a nélkül, hogy a f. év elmúlt heteinek betétei ebből levonásba hozatnának, vagy a felek mulasztási illetékek terhelteinek.

A „Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben“ a vidéki tagok heti befizetéseit megkönnyíti az által, hogy a pénz bérmentes beküldését postatakarékpénztári chequek útján teszi lehetővé.

A IX-ik évtársulatba való felvétel iránt jelentkezések és aláírások a szövetkezet hivatalos helyiségében **(Piac-utca 83 szám, Geréby ház)** teljesíthetők. Kelt Debrecenben, 1904. évi október hó.

„**Polgári Takarékszövetkezet Debrecenben:**

RÁSÓ GYULA,

kir. tanácsos alispán, a szövetkezet elnöke.

WESZPRÉMY ZOLTÁN,
alelnök.

KATZ JAKAB,
alelnök.

Dr. FREUND JENŐ,
igazg. jegyző, jogtanácsos.

M. Á. Vasutak

menetrendje

1904. október hó 1-től.

Debrecenből indul:

Budapest felé (vegyesvonat) —	d. u.	3 30
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8 57
Budapest—Nagyvárad felé —	d. u.	12 07
Budapest—Nagyvárad felé —	este	10 31
P.-Ladány—Nagyv. mind. kedd —	d. e.	11 12
Csak P.-Ladányig — — — —	este	8 10
Csak P.-Ladányig motor menet —	reggel	5 08
Szatmár—M.-Sziget felé — —	d. u.	3 56
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6 51
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	7 56
Szatmár—M.-Sziget felé — —	éjjel	2 50
Szatmár—M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	13 27
Csak Szatmárig — — — —	reggel	5 10
Miskolc—Kassa felé — — — —	reggel	8 13
Miskolc—Kassa felé — — — —	este	6 56
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa f. —	d. u.	4 11
Csak Nyiregyházaig — — — —	d. u.	12 19
m. á. vasutól — — — —	reggel	5 35
vásártérről — — — —	reggel	5 44
m. á. vasutól — — — —	reggel	8 09
vásártérről — — — —	reggel	8 16
H.-Böszörmény — — — —	d. e.	11 07
B.-Sz.-Mihály — — — —	d. e.	11 16
felé — — — —	d. u.	4 25
vásártérről — — — —	d. u.	4 38
m. á. vasutól — — — —	d. u.	12 11
vásártérről — — — —	d. u.	12 21
m. á. vasutól — — — —	este	6 46
vásártérről — — — —	este	6 53
F.-Abony felé m. á. vasutól — —	reggel	4 36
F.-Abony felé vásártérről — —	reggel	4 56
O.-Kócs—Polgár felé m. á. v.-tól —	d. u.	4 06
O.-Kócs—Polgár felé vásártérről —	d. u.	4 23
Derecske—N.-Léta felé — — — —	reggel	9 35
Derecske—N.-Léta felé — — — —	d. u.	4 31

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v. —	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 07 p.-kor ind. sz. v. —	este	6 40
Az este 10 ó. 31 p.-kor ind. sz. v. —	reggel	5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor ind. gy. v. —	este	9 35

Bpestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 06 p.-kor érke. gy. v. —	reggel	7 25
A d. u. 3 ó. 29 p.-kor érke. sz. v. —	reggel	9 —
Az este 6 ó. 41 p.-kor érke. gy. v. —	d. u.	2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érke. sz. v. —	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érke. sz. v. —	este	9 15
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)		

Debrecenbe érkezik:

Budapest felől (személyvonat) —	d. u.	3 29
Budapest—Nagyvárad felőlgy v —	este	6 41
Budapest—N.-várad felől — —	éjjel	2 24
Budapest—Nagyvárad felől — —	d. u.	2 15
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	7 45
Csak P.-Ladánytól — — — —	reggel	5 10
Csak Szatmár felől — — — —	reggel	8 46
Szatmár—M.-Szigetről — — — —	d. e.	11 37
Csak M.-Szigetről (gyorsvonat) —	d. u.	3 55
Csak M.-Szigetről — — — —	este	10 31
Szatmár felől — — — —	este	6 40
Csak Szatmárról — — — —	reggel	8 30
Kassa—Miskolc felől — — — —	d. e.	11 31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs —	este	7 50
Csak Nyiregyháztól — — — —	d. u.	3 48
Kassa—Miskolc felől — — — —	reggel	7 33
vásártérről — — — —	reggel	7 40
mávasuthoz — — — —	d. e.	11 22
vásártérről — — — —	este	11 06
B.-Sz.-Mihály — — — —	este	6 12
mávasuthoz — — — —	este	6 51
H.-Böszörmény — — — —	este	9 57
felől — — — —	d. u.	8 46
vásártérről — — — —	d. u.	1 53
mávasuthoz — — — —	d. u.	3 28
vásártérről — — — —	d. u.	3 34
mávasuthoz — — — —	d. u.	5 35
F.-Abony felől vásártérről — —	d. u.	5 45
O.-Kócs—Polgár felől vás. térről —	reggel	7 44
O.-Kócs—Polgár felől máv.-hoz —	reggel	7 54
Derecske—Nagy-Léta felől — — —	reggel	7 15
Derecske—Nagy-Léta felől — — —	d. u.	3 13

A Dr. Borsos-féle**Hajszesz Hajkenöcs**

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj molyosodását. — Teljesen ártalmatlan. —

Elősegíti a haj növést és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1—2 korona
1 tégely Hajkenöcs ára 1 korona

Kapható:

MIHALOVITS J. gyógyszerertárban

DEBRECEN, Főter 31. sz.

Csász. és kir.

udvari szállító.

Fernolendit

A világon legjobb lábbeli fényesítő és fénycrém mindenféle világos és fekete bőrmek részére, mely kiváló szép fényt és tartósságot ad a bőrnek. Elhasznált peccétes, sárga vagy barna bőrnek a **Lyosin** egészen új fényt ad.

Alapított 1882. Gyári raktár Budapest V. Lipót-köut 24. (Briefadresse Wien III) Wasche kaufen Sien nur Brunn enseife Mindennapi kapható

Szőlőoltványok,

Amerikai alanyon készült legkiválóbb csemege- és borsfajokból, teljesen fajtiszta, tökéletesen forrott, dus gyökérzetű példányok, szokvány minőségben, mérsékelt áron, őszi vagy tavaszi szállításra megrendelhetők a

Küküllőmenti Első Szőlőoltványtelepnel Medgyesen (N.-Küküllő-megye).

Tulajdonos: **CASPARI FRIGYES**

okleveles szőlész, az erdélyrészi sz. gazdasági egyesület szőlészeti és borászati szakelőadója, Barbu A. Stirbey herceg romániai szőlőtelepeinek igazgatója, Nagy-Küküllő vármegye volt szőlészeti biztosa stb.

Lugasszőlő-oltványok szintén mérsékelt áron!

Készlet 3 millió. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Oltványaim az idén szebben fejlődtek mint valaha, mert a száraz időszak alatt 4 nagy vízmű által naponta 2 millió liternél nagyobb vízmennyiséggel lettek öntözve.

A legjobb arcz-
szépítő szer a

SERAIL-ARCZKENÖCS,

mely az arczot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epo-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitünő toillet szappanok a kenöcs használatahoz

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsaszín és krém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: *dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön* gyógyszerész uraknál, valamint *Jósa és Jóna* urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárba

Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

== Téli alma ==

— n e m e s f a j o k —

Szinyér Váralja vidékéről vegyesen kilónként 24 fillér.

— Az alma kézzel van szedve. —

Kapható:

Budanovits Bélánál, Debrecenben.

Deák Ferenc utca 3.

A gázkandallóvalvaló fűtés

■ a legszebb, legbiztosabb és legjobban szabályozható, ■

■ nem füstöl, nem kormoz, nem szemetel, nem rontja a levegőt, díszíti a lakást, ■

NEM DRÁGÁBB A FATÜZELÉSNEEL.

Berendezése megrendelhető a légszeszgyárnál.

Debrecen, alapított László József könyvnyomdájában.